HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. február 28.[1]

C-682/17. sz. ügy

ExxonMobil Production Deutschland GmbH
kontra
Bundesrepublik Deutschland

(a Verwaltungsgericht Berlin [berlini közigazgatási bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – Az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek kereskedelmi rendszere – Földgázfeldolgozó létesítmény – Kénkinyerés – Mellékberendezésben történő villamosenergia-termelés – 2003/87/EK irányelv – A 2. cikk (1) bekezdése – Hatály – Az I. melléklet 6. pontja – »Tüzelőanyagok égetésére« irányuló tevékenység – A 3. cikk t) pontja– Az »égetés« fogalma –A 3. cikk u) pontja – A »villamosenergia-termelő« fogalma –A 10a. cikk (3) és (4) bekezdése – A kibocsátási egységek harmonizált ingyenes kiosztásának átmeneti rendszere – A kibocsátási egységek villamosenergia-termelők számára történő ingyenes kiosztásának korlátozása – 2011/278/EU határozat – A 3. cikk c) pontja – A »hő-referenciaérték szerinti létesítményrész« fogalma– A 3. cikk h) pontja – A »technológiai kibocsátások szerinti létesítményrész« fogalma”

I. Bevezetés

1. A Verwaltungsgericht Berlin (berlini közigazgatási bíróság, Németország) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Unióban az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei kereskedelmének rendszerét (a továbbiakban: a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszere) létrehozó 2003/87/EK irányelv[2] 3. cikke u) pontjának, 10a. cikkének és I. mellékletének, valamint a kibocsátási egységek harmonizált ingyenes kiosztására vonatkozó átmeneti szabályokat előíró 2011/278/EU határozat[3] 3. cikke c) és h) pontjának értelmezésére irányul.

2. E kérelmet az ExxonMobil Production Deutschland GmbH a továbbiakban: ExxonMobil) és az Umweltbundesamt (szövetségi környezetvédelmi hivatal, Németország) által képviselt Németországi Szövetségi Köztársaság között az ExxonMobil által üzemeltetett egyik földgázfeldolgozó létesítmény részére 2013-ra kiosztani kért ingyenes kibocsátási egységek kiosztásának részleges megtagadása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 A 2009. április 23-i 2009/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 140., 63. o.) módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 275., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 631. o.).

3 A kibocsátási egységekre vonatkozó harmonizált ingyenes kiosztás uniós szintű átmeneti szabályainak a [2003/87] irányelv 10a. cikke értelmében történő meghatározásáról szóló, 2011. április 27-i bizottsági határozat (HL 2011. L 130., 1. o.).

3. A Bíróság kérésének megfelelően a jelen indítvány a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésre összpontosít. Ezek a kérdések a 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontja értelmében vett „villamosenergia-termelő” fogalmának a terjedelmével, és azzal a kérdéssel foglalkoznak, hogy milyen következményekkel jár a létesítmény villamosenergia-termelői minősége az ezen irányelv 10a. cikke alapján e létesítményeket megillető kibocsátási egységek ingyenes kiosztása tekintetében.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. A 2003/87 irányelv

4. A 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontja a „villamosenergia-termelő” fogalmát úgy határozza meg, hogy az „olyan létesítmény, amely 2005. január 1-jén vagy azt követően harmadik felek számára történő értékesítésre szánt villamos energiát termelt, és amelyben az I. mellékletben felsorolt tevékenységek közül kizárólag »tüzelőanyagok égetését« végzik”.

5. Az ügy releváns tényállásának idején hatályos változata szerint[4] ezen irányelv 10a. cikke a következőképpen szólt:

„(1) A Bizottság 2010. december 31-ig közösségi szintű, teljes mértékben harmonizált végrehajtási intézkedéseket fogad el a kibocsátási egységek […] kiosztására vonatkozóan […]

[…]

[…] Villamosenergia-termelés kapcsán ingyenesen nem osztható ki kibocsátási egység, a 10c. cikk hatálya alá tartozó esetek és a hulladékgázokból előállított villamos energia kivételével.

[…]

(3) A (4) és (8) bekezdésre is figyelemmel és a 10c. cikkre tekintet nélkül nem részesülhetnek ingyenes kiosztásban a villamosenergia-termelők […]

(4) Ingyenes kiosztásban részesül a távfűtés és a 2004/8/EK irányelv[5] értelmében vett nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés a gazdaságilag indokolt módon, kereslet kielégítése céljából folytatott hőtermelés vagy hűtési szolgáltatások tekintetében. 2013-tól kezdődően minden évben az e létesítmények számára e hőtermelés tekintetében kiosztott kibocsátási egységek mennyiségét a 9. cikkben előírt lineáris tényezővel ki kell igazítani.

[…]”.

4 A 2003/87 irányelv 10a. cikkének egyes rendelkezéseit azóta módosította a [2003/87] irányelvnek a költséghatékony kibocsátáscsökkentés és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházások növelése érdekében történő módosításáról és az (EU) 2015/1814 határozat módosításáról szóló 2018. március 14-i (EU) 2018/410 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2018. L 76., 3. o.).

5 A hasznos hőigényen alapuló kapcsolt energiatermelés belső energiapiacon való támogatásáról és a 92/42/EGK irányelv módosításáról szóló 2004. február 11-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 52., 50. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 3. kötet, 3. o.).

2. A 2011/278 határozat

6. A 2011/278 határozat 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E határozat alkalmazásában:

[…]

c) »hő-referenciaérték szerinti létesítményrész«: a létesítményrész termék-referenciaértékével le nem írható olyan ráfordítás, teljesítmény és a megfelelő kibocsátás, amely

– a létesítmény határain belül termékek előállítása vagy – a villamos energia előállítását kivéve – mechanikai energia termelése, hőtermelés vagy hűtési szolgáltatások céljából a létesítmény határain belül elfogyasztott, de nem villamosenergia-ellátási célú, mérhető hő termeléséhez, illetve az uniós rendszerben részt vevő másik létesítménytől vagy egyéb entitástól való behozatalához, illetve mindkettőhöz, vagy

– az uniós rendszerben nem szereplő létesítmény vagy egyéb entitás számára történő kivitelhez kapcsolódik, kivéve a villamos energia termelési célú kivitelét;

[…]

h) »technológiai kibocsátások szerinti létesítményrész«: […] olyan szén-dioxid[CO_2]-kibocsátás, amelyre az I. mellékletben felsorolt termék-referenciaérték rendszerhatárain kívül […] keletkező alábbi […] tevékenységek eredményeképpen kerül sor:

[…]

v. széntartalmú adalékanyagok vagy nyersanyagok felhasználása a hőtermelésen kívüli más elsődleges célból;

[…]”

B. A német jog:

7. A 2011. július 21-i Treibhausgas-Emissionshandelsgesetz (az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységeinek kereskedelméről szóló törvény, BGBl. 2011. I, 1475. o., a továbbiakban: TEHG) 9. §-a a következőképpen szól:

„(1) A létesítményüzemeltetők ingyenes kibocsátásiegység-kiosztásra jogosultak a [2003/87] irányelv […] 10a. [cikkében] […] valamint a [2011/278] határozatban […] szereplő elvek szerint.

[…]

(6) A létesítmény számára kiosztott kibocsátási egységek végleges mennyisége az (1)–(5) bekezdés szerint számított egységek előzetes mennyiségének és az Európai Bizottság által az Európai Unió harmonizált kiosztási szabályai 15. cikke (3) bekezdésének megfelelően meghatározott ágazatközi korrekciós tényező szorzata. A villamosenergia-termelők által termelt hő szerinti kiosztás esetében a 2003/87/EK irányelv 10a. cikkének (4) bekezdésében szereplő lineáris tényező lép az első mondatban említett korrekciós tényező helyébe, és a számítás alapja az érintett villamosenergia-termelő részére 2013-ban ingyenesen kiosztandó kibocsátási egységek előzetes éves mennyisége”.

8. A TEHG 1. mellékletének „Tevékenységek” című 2. része az 1. pontjában az e törvény hatálya alá tartozó kibocsátást megvalósító létesítmények között említi a „legalább 20 [megawattos (MW)] teljes bemenő hőteljesítményű, a következő pontok valamelyikének hatálya alá nem tartozó [tüzelőegységeket]”. A TEHG 1. mellékletének 2. része a 2–4. pontjában felsorolja a „[v]illamos energia, gőz, meleg víz, folyamathő vagy hevített hulladékgáz tüzelőberendezésben való tüzelőanyag felhasználás révén történő termelését végző […] létesítmények” különböző típusait, amelyek kibocsátásaira is kiterjed e törvény hatálya.

9. A 2011. szeptember 26-i Verordnung über die Zuteilung von Treibhausgas-Emissionsberechtigungen in der Handelsperiode 2013 bis 2020 (az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek a 2013 és 2020 közötti kereskedelmi időszakban történő kiosztásáról szóló rendelet; BGBl. 2011. I, 1921. o., a továbbiakban: ZuV 2020) 2. §-a a 21. pontjában a „villamosenergia-termelő” fogalmát olyan létesítményként határozza meg, „amely 2004. december 31-ét követően villamos energiát termelt, azt harmadik felek számára értékesítette, és kizárólag a [TEHG] 1. melléklete 2. részének 1–4. pontjai szerinti tevékenységet végzett”.

10. A ZuV 2020 2. §-a a 29. és 30. pontjában a „technológiai kibocsátások szerinti létesítményrész” és a „hő-referenciaérték szerinti létesítményrész” fogalmakat a 2011/278 határozat 3. cikkének h) és c) pontjában foglaltakkal azonos tartalommal határozza meg. A ZuV 2020 2. §-a 29. pontja b) alpontjának ee) alpontja a 2011/278 határozat 3. cikke h) pontja v) alpontjának felel meg.

III. Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatala előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

11. Az ExxonMobil 2013 végéig földgázfinomító létesítményt (a továbbiakban: létesítmény) üzemeltetett Steyerbergben (Németország). A létesítmény földgáz-kéntelenítő és -szárító berendezésekből, kénkinyerő berendezésekből (úgynevezett Claus-berendezések), füstgáztisztító berendezésekből, valamint mellékberendezésekből állt. Ez utóbbiak egy gőzkazánból, egy gázmotoros berendezésből, egy vészhelyzeti fáklyázó berendezésből és egy kondenzációs hőerőműből álltak.

12. Ez a hőerőmű a közcélú villamos hálózathoz csatlakozott, folyamatosan csekély mennyiségű villamos energiát adott át a hálózatnak, amely a Claus-berendezések esetlegesen bizonyos mértékű gőzveszteséghez vezető kiesése esetén biztosította a létesítmény folyamatos villamosenergia-ellátását. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat egy villamosenergia-mérleget tartalmaz, amely a 2005 és 2010 között megvalósult villamosenergia-termelésre, -importra, -exportra és -fogyasztásra vonatkozó adatokat mutatja be. E mérleg kimutatja, hogy ezen időszak néhány évében a létesítmény több villamos energiát fogyasztott annál, mint amennyit termelt.

13. 2014. február 24-én a Deutsche Emissionshandelsstelle (német kibocsátáskereskedelmi hatóság, a továbbiakban: DEHSt) a 2013-tól 2020-ig tartó kereskedelmi időszakra összesen 1 179 523 kibocsátási egységet osztott ki ingyenesen az ExxonMobil számára. A kiosztás részben hő-referenciaérték, részben tüzelőanyag-referenciaérték alkalmazása alapján történt. Az említett kiosztás számítása során figyelembe vették a CO_2-kibocsátásáthelyezésnek az érintett ágazatban fennálló kockázatát. Az ExxonMobil által igényelt technológiai kibocsátások szerinti kiegészítő ingyenes kiosztást a DEHSt megtagadta. Ugyanezen a napon a DEHSt 2014. január 1-jei hatállyal visszavonta a kiosztásról szóló határozatát, tekintettel arra, hogy az ExxonMobil bejelentette tevékenységének megszüntetését. Ezt a visszavonást nem vitatták.

14. Az ExxonMobil a kiosztásról szóló 2014. február 24-i határozattal szemben panaszt nyújtott be. Ezt a panaszt a DEHSt 2016. február 12-én elutasította.

15. A DEHSt által a 2016. február 12-i határozatában szolgáltatott tájékoztatásból kitűnik, hogy a technológiai kibocsátások szerinti kiosztás iránti kérelem a földgázban természetes formájában előforduló CO_2-nak a Claus-berendezésekben végbemenő eljárások (a továbbiakban: Claus-eljárás) eredményeként bekövetkező kibocsátására vonatkozott. A Claus-eljárás esetében exoterm kémiai reakcióról van szó, amelyben a hidrogén-szulfid (H_2S) kénné alakul át. Az e reakció során keletkező hőt hővisszanyerő kazánokba gyűjtötték be, majd felhasználták a létesítményben. E hő felhasználása a kibocsátási egységek hő-referenciaérték szerinti ingyenes kiosztásához vezetett. A Claus-eljárás során a földgázban található CO_2-t egy kéményen keresztül a légkörbe juttatták. Ez az eljárás nem vezetett további CO_2 keletkezéséhez.

16. A DEHSt szerint ingyenes kibocsátási egységek nem oszthatók ki a ZuV 2020-nak a 2011/78 határozat 3. cikke h) pontjának v) alpontját a német jogba átültető 2. §-a 29. pontja b) alpontjának ee) alpontja értelmében vett „technológiai kibocsátások szerinti létesítményrész” számára. A DEHSt véleménye szerint nem teljesült az e rendelkezésekben előírt azon feltétel, amelynek értelmében a kibocsátásnak széntartalmú nyersanyag felhasználásából kell származnia. A DEHSt úgy vélte, hogy a földgázban természetes formájában előforduló CO_2 kibocsátása nem a Claus-eljárás eredménye volt, mivel e CO_2 nem vett részt a Claus-eljárást jellemző kémiai reakcióban, és nem is volt szükséges ahhoz. A DEHSt szerint a kén előállításához használt egyetlen nyersanyag a H_2S volt, a CO_2 csupán a H_2S-hez kapcsolódó „kísérőgáznak” tekinthető.

17. 2016. március 10-én az ExxonMobil a panaszát elutasító határozat ellen keresetet nyújtott be.

18. Keresetében először is ismerteti a létesítmény tevékenységeit, és emlékeztet arra, hogy ez a tevékenység a földgáznak a lelőhelyei feltárását követő feldolgozását szolgálta. Az ily módon kinyert földgáz, amelyet ebben a formájában savanyú gáznak neveznek, hidrogén-szulfidból (H_2S), vízgőzből, metánból (CH_4) és szén-dioxidból (CO_2) áll. A létesítményben ezt a gázt kénmentesítették, majd a szárítást követően betáplálták a földgázellátó rendszerbe. A kénmentesítési folyamat során a földgáztól elválasztott H_2S-t és CO_2-t a Claus-berendezésekbe vezették, ahol a H_2S egy két lépésből álló exoterm kémiai reakció során kénné alakult.

19. Az első szakaszban a H_2S körülbelül egyharmadát elégették egy kemencében, ezen égetésből kén-dioxidot (SO_2) állítottak elő. Az SO_2 részben már e kemencében reakcióra lépett e H_2S-sel, amelynek eredményeként elemi kén és víz keletkezett. Az oxidációs folyamat fenntartása és az eljárás optimalizálása érdekében a hőt hulladékhő-hasznosító kazánban gőz formájában elvonták. A maradék H_2S katalizátorként reakcióba lépett az SO_2-vel, amelynek eredményeként elemi kén jött létre.

20. A második szakaszban két vagy három fokozatú katalitikus exoterm reakcióban további kén jött létre. Az ezen reakciót követően fennmaradó gáz, az úgynevezett „Claus-gáz” még mindig tartalmazott többek között CO_2-t és kis mennyiségben kéntartalmú összetevőket. A Claus-gázt ekkor a Claus-berendezések után csatlakoztatott füstgáztisztító berendezésekbe vezették, ahol kivonták a kéntartalmú összetevőket, és a CO_2 egy kéményen keresztül a légkörbe jutott.

21. Az ExxonMobil ezenfelül azzal az indokkal kér technológiai kibocsátások szerinti létesítményrész keretében ingyenes kiosztást, hogy ezek a CO_2-kibocsátások egy CO_2 formájában szenet tartalmazó nyersanyag felhasználásából származtak. Ez utóbbi szerint nem önmagában a H_2S, hanem a savanyú gáz volt az, amely a kén előállításához felhasznált nyersanyagot alkotta. Amennyiben a Claus-eljárásban nem használták volna ezt a gázt, a földgázban található CO_2-t nem bocsátották volna a légkörbe. Emellett a CO_2-nak ezen eljárás útján a savanyú gázból való kivonása szükséges volt ahhoz, hogy ebből a gázból tiszta ként lehessen kinyerni. Nincs jelentősége annak, hogy a CO_2 eleve jelen volt a nyersanyagban, és nem vett részt a fent leírt kémiai reakcióban. Az említett CO_2-kibocsátásokat egyébként nem lehetett volna sem a tüzelőanyag megváltoztatásával, sem hatékony technológiák alkalmazásával elkerülni.

22. Egyebekben az ExxonMobil azt állítja, hogy az a körülmény, hogy a Claus-eljárást jellemző kémiai reakció kísérő jelenségeként a létesítményben termelt mérhető hő vonatkozásában az ingyenes kibocsátási egységek kiosztása a hő-referenciaérték alkalmazásával történt, nem zárja ki a kért kiegészítő kiosztást. Noha a Bíróság a Borealis és társai ítéletben [6] úgy ítélte meg, hogy a termék-referenciaérték alapján történő kiosztás elsőbbséget élvez a három tartalék-referenciaértékhez, a hő-referenciaértéken, a tüzelőanyag-referenciaértéken és a technológiai kibocsátásokon alapuló kiosztásokhoz képest; e három referenciaérték között nem áll fenn semmilyen hierarchia.

23. Végül az ExxonMobil rámutat, hogy az alapkereset olyan mintaper, amely olyan kérdések elbírálását is lehetővé teszi, amelyek az általa üzemeltetett más létesítményekben is végbemenő Claus-eljárás keretében megvalósuló CO_2-kibocsátásokra vonatkozó kibocsátási egységek ingyenes kiosztásával kapcsolatosak.

24. A DEHSt a védekezésében első alkalommal említette meg, hogy a kén előállítása nem minősül a kibocsátáskereskedelmi rendszerben való részvételi kötelezettség hatálya alá tartozó tevékenységnek. Itt hangsúlyozta azt az eddig nem említett körülményt, hogy a létesítményt azért kellene „villamosenergia-termelőként” minősíteni, mert az 2004. december 31. után villamos energiát termelt, valamint azt harmadik felek számára értékesítette, és kizárólag a TEHG 1. melléklete 2. része 1–4. pontjának megfelelő égetési tevékenységet végzett. A DEHSt szerint a létesítmény villamosenergia-termelőként kért és kapott kiosztást, amelyet a TEHG 9. §-a (6) bekezdésének megfelelően az ilyen termelőkre vonatkozó lineáris tényezőt alkalmazva lecsökkentettek. Márpedig a villamosenergia-termelők részére történő ingyenes kiosztásra kizárólag a 2003/87 irányelv 10a. cikkében meghatározott feltételek betartása mellett kerülhetett volna sor.

25. Ezenfelül, a DEHSt megismétli azt az álláspontját, mely szerint a kibocsátási egységeknek a technológiai kibocsátások szerinti létesítményrésznek járó ingyenes kiosztását meg kell tagadni, és vitatja az ExxonMobil azon állítását, hogy a szóban forgó kibocsátások elkerülhetetlenek voltak. A DEHSt emellett arra hivatkozik, hogy hierarchia áll fenn a hő-referenciaérték, a tüzelőanyag-referenciaérték és a technológiai kibocsátás szerinti kiosztás fokozatai között.

26. Ezzel összefüggésben a Verwaltungsgericht Berlin (berlini közigazgatási bíróság) először is úgy véli, hogy az alapügy megoldása az azon kérdésre adott választól függ, hogy a létesítményt a 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontja értelmében villamosenergia-termelőként kell-e minősíteni. Ez a bíróság, noha szerinte e rendelkezés szövegéből igenlő válasz következik, felteszi a kérdést, hogy az ilyen válasz nem ruházza-e fel ezt a rendelkezést olyan hatállyal, ami meghaladja az ezen irányelv szellemisége és célja szerint elérni kívánt hatályt. [7]

27. Ezt követően a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a létesítmény villamosenergia-termelőként való minősítése főszabály szerint a számára nyújtott ingyenes kiosztás jogellenességét vonná maga után. Ugyanez történne akkor is, ha a villamosenergia-termelők csak a 2003/87 irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében és (4) bekezdésében foglalt, a jelen kibocsátásokra nem vonatkozó esetekben jutnának ingyenes kibocsátási egységekhez. E bíróságban ugyanakkor az a kérdés merült fel, hogy fennáll-e a lehetőség e korlátozás mellőzésére a „hő-referenciaérték szerinti létesítményrész” fogalmának a 2011/278 határozat 3. cikkének c) pontjában szereplő, ilyen korlátozást nem tartalmazó meghatározása alapján.

6 2016. szeptember 8-i ítélet (C-180/15, EU:C:2016:647).

7 Lásd: a jelen indítvány 59. és 62–64. pontja.

28. Végül az említett bíróság arra keresi a választ, hogy a Claus-eljárásból származó kibocsátások megalapozhatják-e a kibocsátási egységeknek az e határozat 3. cikkének h) pontja értelmében vett „technológiai kibocsátások szerinti létesítményrésznek” járó ingyenes kiosztását. Mivel az ezen eljárás következtében keletkező hő hő-referenciaérték szerinti ingyenes kiosztás tárgya is lehet, e bíróság azt kérdezi, hogy e két kiosztási típus közül melyik élvez elsőbbséget.

29. E körülmények között a Verwaltungsgericht Berlin (berlini közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1. A [2003/87] irányelv 3. cikkének u) pontja értelmében vett villamosenergia-termelőnek minősül-e egy létesítmény, amely olyan terméket (a jelen esetben ként) állít elő, amelynek előállítása nem tartozik a [2003/87] I. melléklete szerinti tevékenységek közé, és amely egyúttal a »tüzelőanyag-berendezések 20 MW-ot meghaladó teljes bemenő hőteljesítménnyel« tevékenységét folytatja, amely a [2003/87] irányelv I. melléklete szerint a kibocsátáskereskedelmi rendszerben való részvételi kötelezettség hatálya alá tartozik, amennyiben e létesítmény mellékberendezése villamos energiát is termel a létesítmény számára, és ennek egy (csekély) részét a közcélú villamos hálózatba ellenérték fejében átadják?

2. Ha az első kérdésre igenlő válasz adandó:

Amennyiben az első kérdésben leírt létesítmény a [2003/87] irányelv 3. cikkének u) pontja értelmében vett villamosenergia-termelőnek minősül, a létesítmény akkor is részesülhet-e a [2011/278] bizottsági határozat szerinti hő-referenciaérték szerinti kiosztásban, ha a hő megfelel a [2011/278] határozat 3. cikke c) pontjában foglalt követelményeknek, ugyanakkor nem teljesíti a [2003/87] irányelv 10a. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdésében, valamint (3) és (4) bekezdésében foglalt kategóriák – hőtermelés hulladékgázok égetésével történő villamosenergia-előállítás révén, távfűtés és nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés – követelményeit?

3. Amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első két kérdés megválaszolását követően a felperesi létesítmény által termelt hő tekintetében szóba jöhet a kiosztás:

A földgázfeldolgozással összefüggésben (savanyú gáz formájában) az úgynevezett Claus-eljárás keretében, a földgázban található CO_2-nek a gázkeverékből történő kivonásakor a légkörbe juttatott CO_2 esetén olyan kibocsátásról van-e szó, amely a [2011/278] bizottsági határozat 3. cikke h) pontjának első mondata értelmében a 3. cikk h) pont v) alpontjában említett folyamatból származik?

a) A [2011/278] határozat 3. cikke h) pontjának első mondata értelmében vett CO_2-kibocsátás »származhat-e« olyan folyamatból, amely során a nyersanyagban található CO_2-t fizikailag a gázkeverékből vonják ki, és juttatják a légkörbe, anélkül, hogy e folyamat keretében további szén-dioxid keletkezne, vagy ez az előírás megköveteli, hogy a légkörbe juttatott CO_2 eleve a folyamat eredményeképpen keletkezzen?

b) A [2011/278] határozat 3. cikke h) pontjának v) alpontja értelmében vett széntartalmú nyersanyag »felhasználásáról« van-e szó, ha az úgynevezett Claus-eljárás során a természetben előforduló földgázt kén előállításához használják fel, és ennek során a földgázban található szén-dioxidot a légkörbe juttatják, anélkül, hogy a földgázban található szén-dioxid a folyamatban végbemenő kémiai reakcióban részt venne, vagy a »felhasználás« fogalma szükségszerűen megköveteli, hogy a szén a végbemenő kémiai reakcióban részt vegyen, illetve ahhoz akár szükséges legyen?

4. Amennyiben a harmadik kérdésre a válasz igenlő:

Ha egy a kibocsátáskereskedelmi rendszerben való részvételi kötelezettség hatálya alá tartozó létesítmény mind a hő-referenciaérték szerinti létesítményrész, mind a technológiai kibocsátások szerinti létesítményrész létesítése tényállási feltételeit teljesíti, akkor melyik referenciaérték szerint történik a kibocsátási egységek ingyenes kiosztása? A hő-referenciaérték szerinti kiosztási igény elsőbbséget élvez a technológiai kibocsátások szerinti igényhez képest, vagy a technológiai kibocsátások szerinti igény élvez elsőbbséget a specialitás okán a hő-referenciaértékkel és a tüzelőanyag-referenciaértékkel szemben?

30. Az ExxonMobil, a német kormány, valamint a Bizottság írásbeli észrevételeket terjesztett a Bíróság elé, és képviseltette magát a 2018. november 14-i tárgyaláson.

IV. Elemzés

A. Előzetes megfontolások

31. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel lényegében annak meghatározására kérik a Bíróságot, hogy a 2003/87 irányelv 10a. cikke alapján adott esetben milyen mértékben részesülhet ingyenes kibocsátási egységekben egy, az alapügyben szereplőhöz hasonló létesítmény. Az elemzésem alapját képező, az e létesítmény helyzetét jellemző releváns tényállási elemek a következőképpen foglalhatók össze.

32. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szolgáltatott információk szerint[8] az alapügy tárgyát képező létesítményben végzett tevékenység többek között a lelőhelyekről kitermelt savanyú gázban H_2S formában megtalálható kén[9] Claus-eljárással történő kinyeréséből állt. Ez az eljárás a savanyú gáz egy részének elégetésével indult, ami hőt termelő kémiai reakciót indított el, ezt a hőt a továbbiakban a létesítmény használta. A létesítmény egy mellékberendezésben villamos energiát termelt.[10] Jóllehet az így termelt villamos energiát elsősorban a saját szükségletei ellátására használta fel, abból egy csekély mennyiséget díjazás ellenében folyamatosan a közcélú hálózatba táplált be. E betáplálás célja a folyamatos villamosenergia-ellátás biztosítása volt a létesítmény számára. A Claus-eljárás miatt a savanyú gázban természetes formájában jelen lévő CO_2-t különválasztották a H_2S-től. E CO_2-t a légkörbe juttatták, miután átvezették a Claus-berendezéseken, a füstgáztisztító berendezéseken, valamint – amint az a kérdést előterjesztő bíróság által a Bírósághoz benyújtott iratokból és a német kormány írásbeli észrevételeiből kitűnik, bár ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – az ezek után csatlakoztatott utóégető berendezéseken. A Claus-eljárás nem keletkeztetett további CO_2 -t.

8 A kérdést előterjesztő bíróság mind az ExxonMobil, mind a DEHSt által a Claus-eljárás folyamatára vonatkozóan előadott magyarázatokat (lásd: a jelen indítvány 15–20. pontja) bemutatta anélkül, hogy ő maga ténybeli megállapítást tett volna ennek az eljárásnak valamelyik tényezőjére. Mivel ezek a magyarázatok nagyrészt átfedik egymást, elemzésemet a tények e bemutatására alapítom. Ezt az e bíróság által végzendő vizsgálat függvényében teszem, mivel kizárólag ez utóbbi rendelkezik hatáskörrel a releváns tények értékelésére (lásd többek között: 2018. március 6-i SEGRO és Horváth ítélet [C-52/16 és C-113/16, EU:C:2018:157, 98. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat]).

9 A Claus-berendezésekbe táplált savanyú gáz egészen pontosan H_2S-t és CO_2-t tartalmazott, amelyet előzetes kéntelenítési eljárással kivontak a földgázból, annak a földgázhálózatba való betáplálása érdekében. A Claus-eljárás így egyszerre tette lehetővé a H_2S, egy maró és mérgező gáz ártalmatlanítását és egy gazdasági értékkel bíró termék (vagyis az elemi kén) előállítását.

10 A kérdést előterjesztő bíróság által a Bírósághoz benyújtott iratokban szereplő információk, az ExxonMobil szóbeli észrevételei és a német kormány írásbeli észrevételei szerint a Claus-eljárás során előállított hő egy részét e villamos energia előállítására használták fel.

33. A létesítmény a 2011/278 határozat 3. cikkének c) pontja alapján „hő-referenciaérték szerinti létesítményrészként” ingyenes kibocsátási egységekből részesült az ezen eljárásban termelt mérhető hő után.[11] Ezzel szemben nem részesült kiegészítő ingyenes kibocsátási egységekből a 2011/278 határozat 3. cikkének h) pontja értelmében vett „technológiai kibocsátások szerinti létesítményrészként”. Az ExxonMobil lényegében úgy véli, hogy a kiosztás hő-referenciaérték szerinti számítása nem elegendő azoknak a savanyú gáz összetevőjét képező elkerülhetetlen CO_2-kibocsátásoknak a megállapításához, amelyek után kibocsátási egységeket kellett átadnia.[12]

34. Az alapkereset a DEHSt azon határozata ellen irányul, amellyel ez utóbbi megtagadta ezt a kérelmet. A DEHSt által a védekezésében hivatkozott érvek azonban kétségeket vetnek fel a létesítmény számára nyújtott ingyenes kibocsátásiegység-kiosztás jogszerűségét illetően.

35. Ezzel összefüggésben az első és második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra a kérdésre vár választ, hogy a létesítményt – tekintettel arra, hogy a közcélú hálózat számára értékesített villamos energiát – valamennyi ingyenes kibocsátásiegység-kiosztástól meg kell-e fosztani. Nemleges válasz esetére e bíróság annak meghatározása érdekében terjeszti a Bíróság elé a harmadik és negyedik kérdését, hogy a savanyú gázban természetes formájában jelen lévő CO_2 kibocsátásai megalapozhatják-e a kibocsátási egységeknek a technológiai kibocsátások szerinti létesítményrésznek járó ingyenes kiosztását.

36. Amint arra a Bíróság elé terjesztett írásbeli és szóbeli észrevételek rávilágítottak, mind az alapügy tétje, mind az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válaszoknak az e jogvita megoldásához való szükségessége elsősorban attól függ, hogy e kibocsátásokra alkalmazható-e a 2003/87 irányelv.

37. Ezzel kapcsolatban a Bizottság – amelyhez e tekintetben a tárgyaláson az ExxonMobil csatlakozott – lényegében azt adta elő, hogy a savanyú gázban természetes formájában jelen lévő CO_2 kibocsátásai, amelyekre a kiegészítő ingyenes kiosztások iránti kérelem vonatkozik, nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá. Ennélfogva e kibocsátásokat nem kell jelenteni és nyomon követni, továbbá nem alapozzák meg kibocsátási egységek átadását, így a kibocsátási egységek e kibocsátásokra vonatkozó ingyenes kiosztása a kezdettől fogva kizárt. Ezzel szemben a német kormány lényegében úgy véli, hogy mivel a savanyú gáz a létesítmény tevékenységeinek keretében tüzelőanyagként szolgált, a tüzelőanyag összetevőjét képező, e tevékenységeket követően kibocsátott CO_2 teljes mennyisége a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszerébe tartozik. A továbbiakban kifejtett indokok miatt számomra ez utóbbi álláspont a meggyőző.

B. A 2003/87 irányelvnek a savanyú gázban természetes formájában jelen lévő CO_2-kibocsátásokra való alkalmazhatóságáról

38. A 2003/87 irányelvet, a 2. cikke (1) bekezdésének megfelelően, az I. mellékletben felsorolt tevékenységekből származó kibocsátásokra és a II. mellékletben felsorolt üvegházhatást okozó gázokra kell alkalmazni, amelyek sorában szerepel a CO_2. Az említett irányelv I. melléklete a 6. pontjában említést tesz többek között a „tüzelőanyag-berendezések 20 MW-ot meghaladó teljes bemenő hőteljesítménnyel” tevékenységről.

11 A 2011/178 határozat 3. cikkének d) pontja értelmében vett „tüzelőanyagreferenciaérték szerinti létesítményrész” címén egyébként a Claus-eljárásban végzett kénkinyeréstől eltérő tevékenységek keretében termelt, nem mérhető hő után részesült ingyenes kibocsátási egységekből a létesítmény.

12 A 2003/87 irányelv 12. cikkének (3) bekezdése értelmében az olyan intézmény, amely a kibocsátáskereskedelmi rendszerben való részvételi kötelezettség hatálya alá tartozó létesítmény üzemeltetője, minden évben köteles átadni annyi egységet, amennyi az előző naptári évben az adott létesítményből származó teljes kibocsátása volt.

39. A jelen ügyben a létesítményből származó savanyú gázban természetes formájában jelen lévő CO_2-kibocsátások csak akkor tartozhatnak a 2003/87 irányelv hatálya alá, ha ilyen típusú tevékenység eredményei. Nem vitatott ugyanis, hogy a létesítmény nem végezte az ezen irányelv I. mellékletében felsorolt tevékenységek egyikét sem; e melléklet nem említi sem a kénkinyerést, sem a földgáz feldolgozását.

40. A 2003/87 irányelv I. mellékletének 6. pontjában szereplő „tüzelőanyagok égetése” kifejezést ezen irányelv 3. cikkének t) pontja fényében kell értelmezni. Ez a rendelkezés az „égetés” fogalmát úgy határozza meg, hogy az „tüzelőanyagok oxidálása függetlenül az e folyamat révén előállított hő-, elektromos vagy mechanikai energia felhasználási módjától, valamint az ehhez közvetlenül kapcsolódó valamennyi tevékenység, beleértve a hulladékgázok tisztítását”.

41. Ez a definíció véleményem szerint kiterjed a hőtermeléssel járó oxidációs reakciókra, amelyeknek a H_2S-t a Claus-eljárás során alávetették. Ez a meghatározás a Claus-berendezésekből távozó gázok, köztük – amint az a kérdést előterjesztő bíróság által a Bírósághoz benyújtott iratokban és a német kormány észrevételeiben szerepel – a savanyú gázban természetes formájában jelen lévő CO_2 utóégetési eljárását is magában foglalja.

42. Mivel ezt a CO_2-t azután bocsátották ki, hogy átvezették a Claus-berendezésen, és az utóégető berendezéseken, ahol ezek a folyamatok lezajlottak, amely utóbbi átvezetést a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia, véleményem szerint ezek a kibocsátások a 2003/87 irányelv I. mellékletének a 3. cikke t) pontja fényében értelmezett 6. pontja [13] értelmében vett égetési tevékenységekből erednek.

43. Ezt a következtetést nem vonja kétségbe *elsőként* az a körülmény sem, hogy az említett eljárások csak járulékos szerepet játszottak a villamosenergia-termelésben, mivel elsődleges céljuk a savanyú gázban található kén kinyerése és e gáznak a légkörbe juttatása előtti megtisztítása volt.

44. Ezzel kapcsolatban, amint azt a 2003/87 irányelvbe a 3. cikk t) pontját beillesztő 2009/29/EK irányelv [14] elfogadásához vezető előkészítő anyagok tanúsítják, e pont bevezetésének célja az volt, hogy az „égetés” fogalmát tág meghatározással ruházzák fel. E fogalomnak magában kellett foglalnia a tüzelőanyagok minden oxidálását, függetlenül attól, hogy e folyamat célja villamos energia harmadik személy részére történő termelése, vagy a szóban forgó létesítményen belüli villamosenergia-termelésben való részvétel. [15]

45. A 2003/87 irányelv I. mellékletének 3. pontja az említett fogalom tág hatályát tükrözi, amikor meghatározza, hogy az égetési tevékenység helyéül szolgáló egységek közé tartoznak többek között „valamennyi típusú kazánok, égetőművek, turbinák, fűtőberendezések, kohók, égetők, kalcináló- és égetőkemencék, szárítók és motorok, üzemanyagcellák, vegyi tüzelőberendezések, fáklyázók, hő- vagy katalitikus utánégetők”. E berendezések közül némelyiknek, különösen a fáklyázóknak és néhány utóégető egységnek nem volt feladata a villamosenergia-ellátás. [16]

13 Nem vitatott, hogy a jelen ügyben túllépték az e rendelkezésben előírt kapacitásküszöböt.

14 A [2003/87] irányelvnek az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének továbbfejlesztése és kiterjesztése tekintetében történő módosításáról szóló 2009. április 23-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 140., 63. o.).

15 Lásd: Commission staff working document, accompanying document to the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2003/87/EC so as to improve and extend the EU greenhouse gas emission allowance trading system, Impact assessment, 2008. január 23., SEC(2007) 52 (a továbbiakban: hatástanulmány), 17–23. o, valamint 160–161. o. Lásd emellett: a [2003/87] irányelvnek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének továbbfejlesztése és kiterjesztése tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló 2008. január 23-i javaslat, COM(2008) 16 végleges (a továbbiakban: bizottsági javaslat), 4. o. Az „égetés” kifejezés meghatározásának a bevezetése a Bizottság által a „További útmutatás az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere 2008–2012 közötti kereskedelmi időszakára benyújtott kiosztási tervekről” című, 2005. december 22-i bizottsági közlemény, COM(2005) 703 végleges, 34–36. pontjában és 8. mellékletében már javasolt értelmezés kodifikációjára irányult. Lásd még ebben az értelemben 2016. július 28-i Vattenfall Europe Generation (C-457/15, EU:C:2016:613, 37. pont).

16 Lásd: Bizottság, „Guidance on interpretation of Annex I of the EU ETS Directive (excl. aviation activities)”, 2010. március 18., https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/docs/guidance_interpretation_en.pdf, 8. és 9. o.

46. *Másodikként*, a szóban forgó kibocsátások nem mentesülnek ezen irányelv hatálya alól azzal az indokkal, hogy a légkörbe juttatott CO_2, amely jelen volt a savanyú gázban már annak kivonásakor, önmagában nem a létesítmény tevékenységei során előidézett oxidációs reakció eredménye volt.[17]

47. A 2003/87 irányelv 3. cikkének t) pontja ugyanis az „égetés” fogalmát nem korlátozza azon oxidációs reakciókra, amelyek az ezen irányelv II. mellékletében felsorolt üvegházhatású gázokat hoznak lére. E rendelkezés megfogalmazása szerint elegendő, ha a tüzelőanyag bármely alkotóeleme oxidálódik. Ugyanígy, az említett irányelv 2. cikkének (1) bekezdése nem teszi ezen irányelv alkalmazhatóságát attól a feltételtől függővé, hogy a kibocsátott CO_2 önmagában ezen irányelv I. mellékletében szereplő tevékenység eredménye. Kizárólag ezen üvegházhatású gáz *kibocsátása*, és nem maga az említett gáz az ilyen tevékenység eredménye.[18]

48. Amint arra a német kormány rámutatott, ez az értelmezés alátámasztja az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának a [2003/87] irányelvnek megfelelő nyomon követéséről és jelentéséről szóló 601/2012/EU bizottsági rendelet[19] 48. cikke (1) bekezdését. E rendelkezés értelmében az „inherens CO_2” kibocsátásait, mivel e CO_2-t a rendelet 3. cikkének 40. pontja „tüzelőanyag részét képező CO_2-ként” határozza meg, e tüzelőanyag vonatkozásában meghatározott kibocsátási tényezőként kell számon tartani. Az említett rendelet 48. cikkének (1) bekezdése egyébként a földgázban lévő inherens CO_2-re hivatkozik.

49. E vonatkozásban a Bizottság a „Frequently Asked Questions Regarding Monitoring and Reporting in the EU ETS” című dokumentumban[20] rámutat, hogy a földgázfeldolgozással kapcsolatos CO_2-kibocsátásokra a kibocsátási egységek kereskedelmének rendszeréből eredő kötelezettségek vonatkoznak, amennyiben a kibocsátott CO_2-t a tisztítási folyamat valamelyik pontján egy égetési eljárásba vezetik. Ezért ezeket a kibocsátásokat a 601/2012 rendelet 48. cikke alapján inherens CO_2-kibocsátásoknak kell nyilvánítani és nyomon kell követni. A Bizottság itt példaként a Claus-berendezéseket említi.[21] Jóllehet ez a dokumentum nem rendelkezik kötelező erővel, a benne foglalt információk véleményem szerint olyan háttérkörülményeknek minősülnek, amelyek segíthetnek abban, hogy megvilágítsák a 2003/87 irányelv és a 601/2012 rendelet értelmezését.[22]

17 Végül emlékeztetek arra, hogy a Claus-eljárás során felszabaduló hőt olyan kémiai reakcióval állították elő, amely nem termelt CO_2-t. Ezen eljárást követően kizárólag a savanyú gázba kerülő CO_2-t bocsátották ki. Ha ezeket a kibocsátásokat amiatt kellene kizárni ezen irányelv hatálya alól, hogy a kibocsátott CO_2 természetes formájában jelen volt a savanyú gázban, e kibocsátások még akkor is mentesülnének e hatály alól, ha az említett eljárás állította elő a létesítményben használt hőt.

18 Megjegyzem, hogy noha a 2003/87 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének egyes nyelvi változatai, köztük a francia és a spanyol változat a „tevékenységekből származó” vagy hasonló megfogalmazásokat használ, mások, így az angol, a dán, az olasz és a holland változat a „tevékenységekből eredő” kifejezésnek megfelelő szavakat alkalmazza. Az az értelmezés, amely szerint a 2003/87 irányelvet a gáz halmazállapotú tüzelőanyagban természetes formájában jelen lévő CO_2 égetési tevékenységet követő kibocsátására kell alkalmazni, amellett, hogy mindezen nyelvi változatokkal összeegyeztethető, még megerősítést is nyer ezen irányelv célja által. Ez a cél ezen irányelv 1. cikke értelmében „az üvegházhatású gázok kibocsátásának költséghatékony és gazdaságilag eredményes csökkentésének ösztönzése”. Az említett irányelv (8) preambulumbekezdése az ipari eljárásokból eredő kibocsátások csökkentésére fennálló lehetőségek figyelembevételének szükségességét hangsúlyozza. E cél alapján, amint azt a német kormány megjegyezte, a mérsékelt CO_2-tartalmú tüzelőanyagok használatára kell ösztönözni, mivel ez hozzájárul a CO_2-kibocsátások csökkentéséhez. Ezt az elvet nem kérdőjelezi meg az ExxonMobil által a tárgyaláson hivatkozott azon tény, hogy nem mindig ismerhető meg a jelen ügyben tüzelőanyagként használt savanyú gáz összetétele.

19 2012. június 21-i rendelet (HL 2012. L 181., 30. o.; helyesbítés: HL 2012. L 347., 43. o.). A gázfeldolgozó terminálokban végbemenő égetési folyamatokból származó kibocsátás nyomonkövetési módszerére vonatkozóan lásd: 601/2012 rendelet IV. melléklete 1. pontja B) alpontjának harmadik albekezdése.

20 E dokumentum 2013. december 16-i változata a következő linken érhető el: https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/monitoring/docs/faq_mmr_en.pdf (lásd: 14. o.).

21 A Bizottság a következő pontosítást teszi: „[T]he H_2S enriched gas flow may still contain a significant concentration of CO_2. If this gas flow is also fed into a combustion unit (e.g. CLAUS unit), this CO_2 needs to be monitored and reported as well.”

22 Lásd analógia útján: 2018. január 18-i INEOS ítélet (C-58/17, EU:C:2018:19, 41. pont).

50. E megfontolásokra tekintettel úgy vélem, hogy a savanyú gázban természetes formájában jelen lévő CO_2-nek a Claus-eljárások eredményeként bekövetkező, az alapügyben szereplőkhöz hasonló kibocsátásai a 2003/87 irányelv I. mellékletének a 3. cikke t) pontjával összefüggésben értelmezett 6. pontja értelmében vett „tüzelőanyagok elégetéséből" származnak. Következésképpen ezek a kibocsátások az említett irányelvnek a 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott hatálya alá tartoznak.

C. A „villamosenergia-termelő" fogalmáról (első kérdés)

51. A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésével arra vár választ, hogy a 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontja értelmében vett villamosenergia-termelőnek minősül-e egy létesítmény, amennyiben az ezen irányelv I. melléklete 6. pontjának értelmében vett „tüzelőanyag-berendezések 20 [megawattot (MW)] meghaladó hőteljesítménnyel" tevékenység keretében villamos energiát állított elő. Pontosabban e bíróság azt kérdezi, hogy igaz-e ez olyan körülmények között is, amikor először is a létesítmény egyúttal olyan gyártási tevékenységet is végez, amely nem tartozik e melléklet szerinti tevékenységek közé, és másodszor az előállított villamos energiát a létesítmény a saját szükségletei céljára hasznosította, és csak egy csekély részét adta át ellenérték fejében a közcélú villamos hálózat számára, amelyhez a létesítménynek műszaki okokból állandó jelleggel kell csatlakoznia.

52. 2003/87 irányelv 3. cikke u) pontja szövegének és céljának, valamint az irányelv általános rendszerének, továbbá e rendelkezés elfogadási folyamatának elemzése[23] végén azt javasolom a Bíróságnak, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre igenlő választ adjon.

1. Nyelvtani értelmezés

53. A 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontja alapján a villamosenergia-termelői minősítés elsősorban azt feltételezi, hogy az érintett létesítmény „2005. január 1-jén vagy azt követően harmadik felek számára történő értékesítésre szánt villamos energiát termelt". Másodsorban, ez a minősítés magában foglalja, hogy e létesítményben „az I. mellékletben felsorolt tevékenységek közül kizárólag »tüzelőanyagok égetését« végzik".

54. Nyelvtani értelmezése szerint a 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontjában meghatározott második kritérium elvileg teljesül az első kérdésben leírt, olyan létesítményt érintő helyzetben, amely égetési tevékenységén túl kizárólag az ezen irányelv I. mellékletében található felsorolásban nem szereplő tevékenységet végez.

55. Így, amint arra a német kormány rámutatott, ez az értelmezés összhangban áll azzal, amelyet a Bizottság a „Guidance document n° 1 on the harmonized free allocation methodology for the EU ETS post 2012" címen közzétett dokumentumban (a továbbiakban: a villamosenergia-termelők azonosítására vonatkozó útmutató)[24] elfogadott. Ebben azt állítja, hogy az a létesítmény, amely az égetési tevékenység mellett az e mellékletben nem szereplő tevékenységet is végez, megfelel a fent említett kritériumnak. Ez akkor is így van, ha a villamos energiát a létesítmény saját fogyasztása számára, ezen utóbbi tevékenység céljaira termelik. Ez a dokumentum, noha nem bír kötelező erővel, olyan információkkal szolgál, amelyek elősegíthetik a „villamosenergia-termelő" fogalmának a 2003/87 irányelv és a 2011/278 határozat általános rendszerével összefüggésben történő értelmezését.[25]

23 Az uniós jog értelmezése szempontjából releváns tényekre vonatkozóan lásd többek között: 2018. december 10-i Wightman és társai ítélet (C-621/18, EU:C:2018:999, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 Ez a 2010. március 18-án kelt dokumentum a következő linken érhető el: https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/docs/guidance_electricity_generators_en.pdf (lásd: 4. o., 8. és 9. pont).

25 Lásd analógia útján: 2018. január 18-i INEOS ítélet (C-58/17, EU:C:2018:19, 41. pont). A villamosenergia-termelők azonosítására vonatkozó útmutató és egyéb, a 2013 és 2020 közötti kereskedelmi időszakra vonatkozó útmutatók jogállására vonatkozóan lásd többek között: Bizottság, „Guidance document n° 1 on the harmonized free allocation methodology for the EU-ETS post 2012", 2011. április 14., https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/allowances/docs/gd1_general_guidance_en.pdf, 3. és 4. o.

56. Ami az említett irányelv 3. cikkének u) pontjában meghatározott első kritériumot illeti, a „harmadik felek számára történő értékesítésre szánt” kifejezés, amint azt az ExxonMobil megjegyezte, arra enged következtetni, hogy a villamos energiát nem csupán *harmadik felek számára kell értékesíteni*, hanem azt *ilyen értékesítés céljára kell termelni*. Ugyanakkor, az e kérdésben elfogadott megközelítéstől függetlenül e rendelkezés szövegében semmi sem utal arra, hogy a harmadik fél számára történő értékesítésnek kell lennie a villamos energia előállításának kizárólagos, vagy legalábbis elsődleges céljának. Ennélfogva e szöveg alapján, amint azt a német kormány és a Bizottság állítja, ez a kritérium akkor teljesül, ha – mint a jelen esetben is –egy létesítmény a saját szükségletei ellátására termel villamos energiát, miközben ezen villamos energia egy részét – még ha az csekély is – ellenérték fejében betáplálják a hálózatba.

57. Ez az értelmezés a villamosenergia-termelők azonosítására vonatkozó útmutatóból is következik, amely szerint a 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontja nem ír elő olyan eladási értékhatárt, amely felett egy létesítmény villamosenergia-termelőnek minősül. E dokumentum értelmében e minősítés nem függ attól a feltételtől sem, hogy a villamos energiát harmadik fél részére történő értékesítés céljából állítják-e elő.[26]

58. Hozzáteszem, hogy ez a rendelkezés nem tartalmaz a villamosenergia-termelés és az így előállított villamos energia értékesítésének folyamatosságára vonatkozó követelményt. E rendelkezés egyértelmű szabályt vezet be, mely szerint a villamosenergia-termelői minősítés fennáll, amennyiben a létesítmény 2005. január 1-jét követően bármely időpontban harmadik fél részére történő értékesítés céljára termelt villamos energiát, függetlenül az értékesített és a létesítmény saját szükségleteihez termelt energia mennyisége arányának időbeli ingadozásától.

59. Következésképpen a 2003/87 irányelv 3. cikke u) pontjának nyelvtani értelmezése szerint az olyan létesítmény, mint amilyen a jelen ügyben szerepel, villamosenergia-termelőnek minősül. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy – amint azt az ExxonMobil állítja – ez az értelmezés nem vezet-e a villamosenergia-termelők körének olyan kibővítéséhez, amely meghaladja azokat a létesítményeket, amelyeket a jogalkotó ilyen minőséggel szándékozott felruházni. Az említett értelmezés így túllépne azon, amit az e rendelkezés célkitűzésének megvalósítása megkövetel.

2. Teleológiai és rendszertani értelmezés

60. Amint az különösen a 2003/87 irányelv 10a. cikkének (3) bekezdéséből kitűnik, a létesítmény villamosenergia-termelői minőségének következtében e létesítményre a kibocsátási egységek kizárólag árverés útján történő értékesítésének elve vonatkozik.[27] A kibocsátási egységek ingyenesen a villamosenergia-termelők részére ugyanis csak korlátozott körülmények között oszthatók ki, amelyek pontosabb meghatározása az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés tárgyát képezi.[28]

26 A villamosenergia-termelők azonosítására vonatkozó útmutató, 4. o., 10. pont.

27 Lásd: a 2009/29 irányelv (19) preambulumbekezdése.

28 Lásd: a jelen indítvány 88–98. pontja. Ezenkívül a villamosenergia-termelőknek ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek végleges éves összmennyiségének számítási módja eltér az egyéb létesítmények számára kiosztott mennyiségekétől (lásd: a 2011/278 határozat 10. cikkének (9) bekezdése). E tekintetben lásd: 2016. április 28-i Borealis Polyolefine és társai ítélet (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 és C-391/14–C-393/14, EU:C:2016:311, 71. pont).

61. Ezzel összefüggésben az ExxonMobil megalapozottan állítja, hogy a 2009/29 irányelv (19) preambulumbekezdése, amely a 3. cikk u) pontját és a 10a) cikket bevezette a 2003/87 irányelvbe, felfedi, hogy az ingyenes kiosztás ilyen korlátozását azon tendencia észlelésére válaszul vezették be, hogy a „villamosenergia-ágazat" létesítményei elkezdték a kibocsátási egységek megszerzésének költségeit a villamos energia árában megjeleníteni. E létesítmények ráadásul „alternatív költségekként" az ingyenes kibocsátási egységek gazdasági értékét is belefoglalták ezekbe az árakba, miáltal „váratlan nyereségeket" értek el.[29]

62. Az ExxonMobil szerint ennek következtében egy létesítmény villamosenergia-termelői minőségét azon képessége alapján kell értékelni, hogy át tudja-e hárítani a CO_2-költségeket az ügyfelekre. Márpedig az alapügyben szereplő létesítmény nem rendelkezik ilyen képességgel. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanezen gondolatmenetet követve hajlik azon vélekedésre, miszerint a fent említett rendelkezések bevezetésével a jogalkotó szándéka kizárólag a „klasszikus villamosenergia-ágazathoz" tartozó létesítményekre irányult,[30] amelyek közé nem tartozott az alapügyben szóban forgó létesítmény.

63. E vonatkozásban e bíróság hajlik arra, hogy egyetértsen az ExxonMobil álláspontjával, mely szerint a 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontjában meghatározott *második kritérium* követelménye szerint a létesítmény az égetésen kívül semmilyen tevékenységet sem gyakorolhat, függetlenül attól, hogy az szerepel-e, vagy sem ezen irányelv I. mellékletében.[31] A „villamosenergia-termelő" kifejezés nem foglalja magában azokat a létesítményeket, amelyek az égetési tevékenységen felül e melléklet hatálya alá nem tartozó tevékenységet is végeznek, ami a jelen esetben a kén kinyerése.

64. Ráadásul a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy – amint arra az ExxonMobil hivatkozik – az e rendelkezésben meghatározott *első kritérium* azt jelenti-e, hogy az előállított villamos energiának „elsősorban" a harmadik fél számára történő értékesítést kell szolgálnia. A jelen ügyben ez nem valósul meg, mivel a villamos energiát a létesítmény saját szükségletei ellátása érdekében állították elő, a közcélú hálózat minimális mennyiségű villamos energiával történő ellátásának kizárólag műszaki okai voltak.

65. Az ExxonMobil e tárgyban azt a pontosítást tette, hogy e betáplálás célja a belső és a hálózatból érkező áram feszültségének és frekvenciájának szinkronizálása volt. Ilyen szinkronizálás hiányában az önálló működésről a létesítmény állandó ellátásának biztosításához szükséges hálózati működésre való átállást frekvencia- vagy feszültségingadozások kísérhették volna, ami kár bekövetkeztével járhatott volna. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban ismertetett villamosenergia-mérleg tanúsítja a harmadik fél részére történő villamosenergia-értékesítés marginális jellegét.

66. Véleményem szerint nem alaptalan az az állítás, mely szerint azok a létesítmények, amelyek olyan villamos energia egy részét értékesítették harmadik felek részére, amelyet elsősorban a saját, a 2003/87 irányelv I. mellékletében nem szereplő tevékenységeik szükségleteinek kielégítésére termeltek, nem képesek minden esetben áthárítani e harmadik felekre azon kibocsátási egységek költségeinek jelentős részét, amelynek átadására kötelesek voltak. Úgy látom, hogy ez a lehetőség, legalábbis részben, a harmadik félnek szolgáltatott villamos energiának a létesítményben előállított elektromos áram és hő összmennyiségéhez viszonyított arányától függ. Nem kizárható, hogy e létesítmények közül néhány a

29 Lásd: a bizottsági javaslat. 9. o. Lásd még: 2013. október 17-i Iberdrola és társai ítélet (C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 és C-640/11, EU:C:2013:660, 33–36. és 40. pont).

30 A kérdést előterjesztő bíróság a 2011/278 határozat (31) preambulumbekezdésére hivatkozik, amely a „villamosenergia ágazat azon képességét" említi, hogy „a magasabb [CO_2]-árak költségeit továbbhárítsa".

31 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontját a német jogba átültető rendelkezés ezen az értelmezésen alapul (lásd: a jelen indítvány 9. pontja).

harmadik fél részére történő villamosenergia-értékesítésnek az általa előállított elektromos áram és hő összmennyiségéhez képest marginális jellege miatt nem tudta a tevékenységeihez kapcsolódó CO_2-költségek jelentős részét beépíteni az eladási áraiba, különösen olyan esetben, amikor a harmadik személy számára történő villamosenergia-szolgáltatásnak műszaki okai voltak.[32]

67. Az alábbiakban kifejtett okokból azonban ezek a megfontolások nem indokolnak olyan értelmezést, amely eltér a 2003/87 irányelv 3. cikke u) pontjának szövegétől.

68. *Először* is, amint arra a Bizottság rámutatott, ezt a rendelkezést a 2003/87 irányelv, és különösen a 10a. cikkében előírt ingyenes kiosztási rendszer általános rendszere és átfogó célja fényében kell értelmezni.

69. Ezzel kapcsolatban elsősorban megjegyzem, hogy ez a rendszer kivétel a kibocsátási egységek árverés útján történő értékesítésének elve alól,[33] amelyet a jogalkotó általánosságban a 2003/87 irányelv 1. cikkében meghatározott, és „az üvegházhatású gázok kibocsátásának költséghatékony és gazdaságilag eredményes csökkentésének ösztönzésére” irányuló célkitűzés alapján „a legegyszerűbb és egyben a leghatékonyabbnak tartott rendszernek”[34] tekintett. Ez a kivétel csak átmeneti intézkedés annak elkerülésére, hogy a vállalkozások a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszerének létrehozásáig elveszítsék a versenyképességüket.[35] Így az eredetileg a 2027-es évre előirányzott felszámolásuk érdekében az ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek mennyisége 2013 óta minden évben csökken.[36] A kibocsátási egységek ingyenes kiosztásának minden korlátozása, amely e folyamatot kíséri, részt vesz a kibocsátási egységek kizárólag árverés útján történő értékesítésére irányuló rendszernek a jogalkotó által elhatározott fokozatos megvalósításában. Amint azt a Bizottság kifejtette, ez a megfontolás az ingyenes kiosztást korlátozó rendelkezések – köztük ezen irányelv 3. cikkének a „villamosenergia-termelő” fogalmának meghatározását tartalmazó u) pontja – tág értelmezését támasztja alá.

70. Másodsorban a villamosenergia-termelők körének a 2003/87 irányelv 10a. cikke alapján való behatárolása meghatározó jelentőséggel bír azon ingyenes kiosztás kiszámítása szempontjából; amelyből nem csak az e körbe tartozó, hanem más (az egyszerűség kedvéért „ipari létesítményeknek” nevezett) létesítmények is részesülnek.[37] Amint arra a német kormány rámutatott, ez a behatárolás befolyásolja az egységes, ágazatközi korrekciós tényezőnek a Bizottság általi kiszámítását, amelynek az egyes ipari létesítmények számára történő éves előzetes ingyenes kibocsátásiegység-kiosztásra való

32 Természetesen olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, nem a visszterhes villamosenergia-szolgáltatásnak, hanem a közcélú hálózathoz való kapcsolódásnak voltak műszaki okai. Nem volt olyan műszaki indok, amely akadályát képezte annak, hogy a létesítmény ingyenesen juttassa a hálózatba a szóban forgó minimális mennyiségű villamos energiát. Ugyanakkor egy létesítmény villamosenergia-termelői minőségét a 2005. január 1-jét – a 2009/29 irányelv elfogadását évekkel megelőző időpontot – követően harmadik fél részére történő, értékesítés céljából megvalósított villamosenergia-termelése alapján kell értékelni. Ennélfogva az érintett létesítmények nem láthatták előre ezen irányelv elfogadását, amikor, ha előnyösebbnek látták, abból a célból, hogy ezáltal nagyobb mennyiségű ingyenes kibocsátási egységekhez jussanak, lemondtak a harmadik fél számára nyújtott villamos energia díjáról.

33 Lásd: a 2003/87 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése.

34 Lásd: a 2009/29 irányelv (15) preambulumbekezdése.

35 Lásd: 2018. április 12-i PPC Power ítélet (C-302/17, EU:C:2018:245, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 A 2003/87 irányelv 10a. cikkének (11) bekezdése. A kibocsátási egységek ingyenes kiosztásának 2027-ig történő teljes megszüntetése elvét azonban megkérdőjelezték a 2003/87 irányelv 10a. és 10b. cikkének a 2018/410 irányelv 1. cikke 14. pontja k) alpontjában és 15. pontjában bevezetett módosításai.

37 Lásd: 2016. április 28-i Borealis Polyolefine és társai ítélet (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 és C-391/14– C-393/14, EU:C:2016:311, 70. pont).

alkalmazása meghatározza az ezen intézmények számára nyújtott végleges éves kiosztást.[38] Ez a megállapítás megerősíti, hogy szükség van a 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontjában foglalt meghatározásnak megfelelő létesítmény kellő bizonyossággal és kiszámíthatóan történő azonosítását lehetővé tévő egyértelmű szabályokra.

71. Márpedig, amint azt a Bizottság állította, bizonytalanná teszi e minőség vizsgálatát, ha a villamosenergia-termelői minőség a villamosenergia-termelési tevékenységen kívüli mindenfajta tevékenység hiányától, vagy olyan kritériumtól függ, mely szerint a villamosenergia-termelés „elsődleges céljául" a harmadik fél számára történő értékesítésnek kell szolgálnia. Amint azt a német kormány szintén megjegyezte, az ilyen álláspont különösen akkor kelthet zavart, ha hiányoznak a jogalkotó által az elsődleges cél és a villamosenergia-termelésre irányuló kiegészítő cél elhatárolását, valamint a „klasszikus villamosenergia ágazathoz" tartozó létesítmények azonosítását lehetővé tévő előzetesen megállapított küszöbértékek.[39]

72. *Másodszor*, a 2003/87 irányelv 3. cikke u) pontjának nyelvtani értelmezése nem zárja ki az elsődleges jogi normákkal, és különösen az egyenlő bánásmód általános elvével való összhangot.[40]

73. A kérdést előterjesztő bíróság és az ExxonMobil e tárgyban előadták, hogy ez az értelmezés egyfelől égetési tevékenységet és az ezen irányelv I. mellékletében felsorolt valamely más tevékenységet végző, másfelől az égetési tevékenység mellett az e mellékletben nem szereplő valamely tevékenységet végző létesítmények eltérő kezeléséhez vezet. Véleményem szerint az ilyen eltérő bánásmód az ExxonMobil állításával ellentétben nem valósít meg hátrányos megkülönböztetést.

74. Véleményem szerint a létesítmények e két kategóriája főszabály szerint nincs a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszerének alkalmazhatóságára vonatkozó elvek értelmében vett objektíven összehasonlítható helyzetben. Amint azt a Bizottság megjegyezte, a második kategóriába tartozó létesítményekre ez a rendszer csak az égetési tevékenységükből származó kibocsátások címén vonatkozik. Ezzel szemben az első kategóriába tartozó létesítmények minden kibocsátása e rendszer hatálya alá tartozik, függetlenül attól, hogy ezek a kibocsátások égetési tevékenységből származnak-e, vagy sem.

38 Lásd: a 2003/87 irányelv 10a. cikkének (5) bekezdése és a 2011/278 határozat 10. cikke (9) bekezdésének első albekezdése. E határozat 15. cikkének (3) bekezdése értelmében az egységes ágazatközi korrekciós tényező az Unió teljes területén az ipari létesítmények számára ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek előzetes éves összmennyiségeinek összege és a 2003/87 irányelv 10a. cikkének (5) bekezdésével összhangban kiszámított, e létesítmények rendelkezésére álló éves maximális kibocsátásiegység-mennyiségek összevetéséből jön létre. Ezt a mechanizmust írja le a 2016. április 28-i Borealis Polyolefine és társai ítélet (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 és C-391/14– C-393/14, EU:C:2016:311, 60. és azt követő pontjai).

39 Ezt a következtetést nem kérdőjelezi meg a villamosenergia-termelők azonosítására vonatkozó útmutatóban tett javaslat (5. o., 11. pont), mely szerint egy tagállamnak annak érdekében, hogy elkerülje a túlzottan költséges és bonyolult vizsgálatokat, feltételeznie kell, hogy nem került sor semmilyen villamosenergia-átruházásra, amennyiben éves viszonylatban az érintett létesítmény villamosenergia-összfogyasztása meghaladta a villamosenergia-össztermelését. Ez az – egyébként nem kötelező – javaslat legfeljebb olyan egyszerű vélelemre vonatkozik, amely megdől, amennyiben megállapítható, hogy a létesítmény harmadik fél részére villamos energiát értékesített.

40 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi aktust – amennyire lehetséges – úgy kell értelmezni, hogy ne váljon kérdésessé annak érvényessége, és megfeleljen az elsődleges jog egészének. Lásd többek között: 1996. szeptember 10-i Bizottság kontra Németország ítélet (C-61/94, EU:C:1996:313, 52. pont); 2010. szeptember 16-i Chatzi ítélet (C-149/10, EU:C:2010:534, 43. pont); 2016. február 15-i N. ítélet (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 48. pont).

75. E tekintetben a 2009/29 irányelv előkészítő anyagaiból kitűnik, hogy a „tüzelőanyagok égetése” körébe nem tartozó tevékenységeknek a 2003/87 irányelv I. mellékletébe való felvételének az volt a célja, hogy olyan, úgynevezett „technológiai kibocsátások” kerüljenek ezen irányelv hatálya alá, amelyek nem „égetési” tevékenység eredményei – még ha e fogalmat tágan határozták is meg –, hanem egyes ipari eljárásoké.[41] Az e mellékletben felsorolt egyedi tevékenységeket a jogalkotó az ezeket kísérő technológiai kibocsátások mennyiségére tekintettel vette fel a listára.[42]

76. Mindenesetre, még ha feltételezzük is, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló valamely létesítmény helyzete objektíven összehasonlítható az olyan létesítményével, amely égetési tevékenysége mellett a 2003/87 irányelv I. mellékletében található tevékenységet végez,[43] az ilyen létesítmények közötti eltérő bánásmód akkor is indokoltnak tűnik.

77. Amint azt a Bíróság már megállapította,[44] a jogalkotó széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkezik az olyan „összetett rendszer” megalkotása vagy átszervezése terén, mint amilyen a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszere, amely összetett értékelésen és mérlegelésen alapuló politikai, gazdasági és szociálpolitikai döntéseket foglal magában. Úgy is dönthet, hogy szakaszos megközelítést alkalmaz, és többek között a megszerzett tapasztalat fényében jár el. Ezért, amint az az Arcelor Atlantique és Lorraine és társai ítéletből[45] kitűnik, ennek a választásnak azonban objektív és a követett célnak megfelelő megfontolásokra kell alapulnia, és nem vezethet az e céloknak ugyancsak megfelelő más intézkedésekből eredő eredményeknél nyilvánvalóan kevésbé megfelelő eredményekhez

78. A villamosenergia-termelők részére nyújtott ingyenes kiosztás korlátozása éppen ilyen, az ingyenes kibocsátási egységek kizárólag árverés útján történő értékesítésére irányuló rendszer fokozatos megvalósítását célzó szakaszos megközelítés. Ezzel kapcsolatban a jogalkotó úgy döntött, hogy a villamosenergia-termelőkre 2013-tól kezdődően kiterjeszti a kibocsátási egységek kizárólag árverés útján történő értékesítésének elvét, tekintettel arra az objektív megállapításra, hogy az e termelők tevékenységeihez kapcsolódó CO_2-költségek általában megjelennek a villamos energia árában. Egyebekben szükségesnek ítélte, hogy a villamosenergia-termelők körét egyértelműen meghatározott kritériumok alapján behatárolja, figyelembe véve többek között e behatárolásnak az ingyenes kiosztás rendszerében betöltött strukturális jelentőségét.[46]

41 Lásd: bizottsági javaslat, 4. o. és hatástanulmány, 18–23. o., valamint 160. és 161. o. Lásd még: Bizottság, „Guidance on interpretation of Annex I of the EU ETS Directive (excl. aviation activities)”, 2010. március 18., https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/docs/guidance_interpretation_en.pdf, 11. o.

42 Lásd: hatástanulmány, 21. o., valamint 35. és 36. o. A jogalkotó nem tartotta szükségesnek, hogy a 2003/87 irányelvben meghatározza a „technológiai kibocsátás” fogalmát, mivel ezt az irányelvet minden olyan CO_2-kibocsátásra alkalmazni kell, amely az I. mellékletében felsorolt egyedi tevékenység eredménye, függetlenül attól, hogy égetési vagy egyéb ipari tevékenységről van szó. Ezzel szemben a 601/2012 rendelet 3. cikkének 30. pontja e fogalmat, mint „az égetésből származó kibocsátástól eltérő, anyagok között szándékosan vagy véletlenül fellépő reakciókból vagy az anyagok átalakulásából származó kibocsátás[t] […]” határozta meg. A félreértések elkerülése végett, e kérdést illetően megjegyzem, hogy a 601/2012 rendelet 3. cikke 30. pontjának értelmében vett „technológiai kibocsátás” fogalom és a 2011/278 határozat 3. cikke h) pontjának értelmében vett „technológiai kibocsátások szerinti létesítményrész” fogalom csak részben fedi egymást. A „technológiai kibocsátásokra” nagyrészt kiterjednek az e határozat I. mellékletében szabályozott, és a 3. cikkének b) pontjában meghatározott „technológiai kibocsátások szerinti létesítményrészekre” alkalmazandó „termék referenciaértékek”.

43 Így az elemzésem különösen azt a kérdést nem dönti el előre, hogy az égetési tevékenységből származó inherens CO_2-kibocsátások, mint amilyenekről a jelen ügyben szó van, a 601/2012 rendelet 3. cikke 30. pontjának értelmében vett „technológiai kibocsátásoknak” minősülnek-e, és a 2011/278 határozat 3. cikkének h) pontja címén egy „technológiai kibocsátások szerinti létesítményrészhez” rendelhetők-e. Ez a kérdéskör az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdés tárgyát képezi, amellyel a jelen indítvány nem foglalkozik.

44 2008. december 16-i Arcelor Atlantique és Lorraine társai ítélet (C-127/07, EU:C:2008:728, 57., 60. és 61. pont); 2018. június 21-i Lengyelország kontra Parlament és Tanács ítélet (C-5/16, EU:C:2018:483, 112. és 125. pont).

45 2008. december 16-i ítélet (C-127/07, EU:C:2008:728, 58., 59. és 63. pont).

46 Lásd: a jelen indítvány, 70. pont.

79. Véleményem szerint a 2003/87 irányelv 3. cikke u) pontjának nyelvtani értelmezése alapján nem lehet arra következtetni, hogy a jogalkotó túllépte a mérlegelési jogkörét, amikor e célok megvalósítása érdekében a „villamosenergia-termelő” fogalmát az e rendelkezésben megállapított kritériumok alapján határozta meg. Ez akkor is igaz, ha bizonyos, e meghatározásnak megfelelő, egyedileg vizsgált létesítmények adott esetben nem tudják áthárítani a tevékenységeikhez kapcsolódó kibocsátási egységek költségeinek jelentős részét az ügyfelekre. [47]

80. E jogalkotói döntés arányos jellege abból a körülményből is következik, hogy a villamosenergia-termelői minősítés nem fosztja meg a szóban forgó létesítményeket a kibocsátási egységek minden ingyenes kiosztásától, mivel ezek bizonyos, a fokozott energiahatékonyság ösztönzésére irányuló körülményektől függően választhatóak maradnak. [48]

81. Egyebekben nem értek egyet az ExxonMobil azon véleményével, hogy a villamos energiát a 2003/87 irányelv I. mellékletében nem szereplő főtevékenységük szükségletei céljára járulékosan villamos energiát termelő létesítmények villamosenergia-termelői minősítése az e létesítmények és az e célból harmadik felektől villamos energiát vásárló létesítmények közötti megkülönböztetést valósít meg. Ezen érvvel szemben elegendő annyit megállapítani, hogy azok a létesítmények, amelyek saját maguk számára megtermelik az e mellékletben nem szereplő tevékenységükhöz szükséges villamos energiát, kizárólag ezen az alapon nem minősülnek villamosenergia-termelőnek. Arra is szükség van, hogy ennek a villamos energiának egy részét harmadik fél részére értékesítsék, ami objektív és hátrányos megkülönböztetést nem tartalmazó kritériumot jelent.

82. *Harmadszor*, az ExxonMobil állításával ellentétben az alapügyben szereplőhöz hasonló létesítmény villamosenergia-termelői minősítését nem gyengítheti az az ellentmondás, ami az ilyen minősítés és a földgázkitermelés ágazatának a CO_2-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ágazatoknak vagy alágazatoknak a 2010/2/EU határozat [49] I. mellékletében szereplő listájára való felvétele között állítólag fennáll. [50] Az ExxonMobil szerint a létesítmény nem tartozik a villamosenergia-ágazatba, amelyen belül – tekintettel arra, hogy lehetőség van a kibocsátási egységek költségeinek az ügyfelekre történő áthárítására – nem lépett fel a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszere következtében versenytorzulás. Ezzel szemben azt az ágazatot, amelyhez e létesítmény tartozik, vagyis a földgázkitermelés ágazatát ilyen torzulások jellemzik, amelyekhez a CO_2-költségeknek az árakban való megjeleníthetetlensége miatt a CO_2-kibocsátásáthelyezés jelentős kockázata társul.

83. Véleményem szerint, noha első ránézésre paradoxnak tűnik az, hogy egyazon létesítmény egyidejűleg tartozik egy olyan ágazathoz, amelyet úgy tekintenek, hogy alkalmas a kibocsátási egységek költségeinek a termékei vételárában való megjelenítésére, és egy olyan ágazathoz, amely köztudomásúlag képtelen erre, ez az ellentmondás csak látszólagos. Ugyanis egy ágazat vagy alágazat olyan ágazatok közé történő besorolása, amelyeket jelentős mértékben fenyeget a CO_2-kibocsátásáthelyezés kockázata, azt jelenti, hogy e lehetőség hiányát az ezen ágazatba tartozó

47 Lásd: a jelen indítvány 66. pontja.

48 Lásd: a jelen indítvány 88–98. pontja.

49 A CO_2-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ágazatok és alágazatok listájának a [2003/87] irányelv szerinti meghatározásáról szóló, 2009. december 24-i bizottsági határozat (HL 2010. L 1., 10. o.). E határozat I. mellékletének a releváns időszakban alkalmazandó 1.4. pontja a CO_2-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ágazatok között a NACE 4-kód (négy szemjegyű besorolás) szerint említi a földgázkitermelést. A 2010/2 határozatot hatályon kívül helyezte a CO_2-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ágazatok és alágazatok 2015–2019-es időszakra vonatkozó listájának a [2003/87] szerinti meghatározásáról szóló, 2014. október 27-i 2014/746/EU bizottsági határozat (HL 2014. L 308., 114. o.), amelynek melléklete az 1.1. pontjában átvette a földgázkitermelés ágazatát. Amint azt az ExxonMobil a tárgyaláson előadta, a földgázkitermelésnek megfelelő NACE 4-kód – amely a releváns tények időszakában 1110 volt, azóta 0620 lett – az e gáz kéntelenítését is magában foglalja. Lásd: az Eurostat weboldala, http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=NACE_REV2&StrLanguageCode=EN&IntPcKey= 18495674&StrLayoutCode és https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1965800/1978760/CORRESPONDENCETABLENACEREV.1.1-NACEREV.2.pdf/e8200936-c2f0–4202–8bda-99fbbfc422b4.

50 A „CO2-kibocsátásáthelyezés kockázatának” fogalma annak veszélyére utal, hogy az üvegházhatású gázok jelentős kibocsátását előidéző tevékenységeket a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszeréhez kapcsolódó költségek miatt olyan harmadik országokba helyezik át, ahol nincsenek ilyen korlátozásoknak kitéve, és ezáltal növelik a globális kibocsátásokat. Lásd: a 2009/29 irányelv (24) és (25) preambulumbekezdése.

létesítmények valamennyi tevékenységének átfogó értékelésével lehet bizonyítani.[51] Ennek a besorolásnak nem előfeltétele, hogy e létesítmények mindegyike képtelen legyen a tevékenységeihez kapcsolódó kibocsátási egységek költségeinek áthárítására, még akkor sem, ha – legalább részben –harmadik fél számára termelt villamos energiát.

84. Ezzel kapcsolatban a 2003/87 irányelv 10a. cikkének (1) és (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett (12) bekezdéséből kitűnik, hogy egy ágazatnak vagy alágazatnak a 2010/2 határozat mellékletébe való felvétele nem mentesíti a hatálya alá tartozó létesítményeket azon elv alkalmazása alól, mely szerint az említett cikk (1) bekezdése harmadik albekezdésének értelmében (néhány kivételtől eltekintve) villamosenergia-termelésre vonatkozóan ingyenesen nem osztható ki kibocsátási egység, függetlenül attól, hogy a létesítmények villamosenergia-termelőnek minősülnek-e, vagy sem. Az e cikk (3) bekezdése értelmében ezen elvhez kapcsolódó következmények alól az ilyen minőséggel rendelkező létesítményeket sem mentesíti nagyobb mértékben ez a felvétel.[52]

85. Így, a 2003/87 irányelv 10a. cikke (12) bekezdésének megfelelően az, hogy egy létesítmény a CO_2-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ágazathoz vagy alágazathoz tartozik, az e cikk címén történő kiosztás szempontjából azzal az egyetlen következménnyel jár, hogy a nagyvonalúbb előzetes kiosztást lehetővé tévő „kibocsátásáthelyezés tényezőjét” kell alkalmazni a múltbeli tevékenységre vonatkozó adataira, amelyeket a kibocsátási egységek előzetes ingyenes kiosztásának számításakor figyelembe kell venni.[53] Az ilyen ágazathoz vagy alágazathoz való tartozáshoz nem szükséges ezen adatok között számításba venni a villamosenergia-termelésre vonatkozó, az ezen irányelv 10a. cikkének (1) bekezdése alapján kizárandó adatokat.[54] Ezen ágazathoz vagy alágazathoz való tartozás a villamosenergia-termelők szempontjából nem jár azzal sem, hogy a múltbeli tevékenységekre vonatkozó adataik között szerepeltetniük kell azokat, amelyek az említett irányelv 10a. cikkének (3) bekezdésében meghatározott mennyiség fölötti hőtermelésükre vonatkoznak.[55]

86. *Negyedszer*, a 2003/87 irányelv 3. cikke u) pontjának jogalkotási története megerősíti a nyelvtani értelmezést. A 2009/29 irányelv elfogadásának előkészítő anyagaiból ugyanis kitűnik, hogy a jogalkotó egy olyan megszövegezés mellett foglalt állást, amely az Európai Parlament Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottsága által a jogalkotási eljárásban javasolt megszorítóbb megfogalmazás ellenére tágkörű hatállyal ruházza fel a „villamosenergia-termelő” fogalmát. Ez a bizottság módosítást nyújtott be – amelyre a német kormány hivatkozott – annak érdekében, hogy kizárólag azok a létesítmények

51 A 2003/87 irányelv 10a. cikkének (14) bekezdése előírja, hogy a CO_2-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ágazatok és alágazatok meghatározása érdekében „a Bizottság [uniós] szinten felméri, hogy […] az ágazatnak vagy alágazatnak milyen mértékben van lehetősége arra, hogy a szükséges kibocsátási egységek közvetlen költségét és az irányelv végrehajtásából eredő magasabb villamosenergia-árak közvetett költségeit a termékárakban megjelenítse anélkül, hogy ezáltal [az unión] kívüli, a szén-dioxid-kibocsátás szempontjából kevésbé hatékony létesítményekkel szemben jelentős piaci részesedést veszítene”.

52 Lásd: a jelen indítvány 88–98. pontja.

53 E tényezőt akkor kell alkalmazni, amikor a tagállamok kiszámítják a területükön elhelyezett létesítményeknek ideiglenesen ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek éves mennyiségét (mivel a végleges kiosztást a Bizottság határozza meg egy későbbi szakaszban). E számításhoz először meg kell szorozni a szóban forgó létesítmény minden egyes létesítményrészének múltbeli tevékenységi szintjét az alkalmazandó termék-, hő- vagy tüzelőanyag-referenciaértékkel, illetve technológiai kibocsátások szerinti létesítményrész esetén egy 0,97-es szorzóval (lásd: a 2011/278 határozat 10. cikkének (2) bekezdése). Ezt követően az így kapott összeget 2013-ra vonatkozóan egy 0,8-as szorzóval kell megszorozni, amelyet évente csökkenteni kell, míg e szorzó 2020-ra eléri a 0,3-as értéket, illetve *ha a szóban forgó létesítményrész tevékenységei a CO_2-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ágazathoz tartoznak, a szorzó értéke 1* (lásd: a 2003/87 irányelv 10a. cikkének (11) és (12) bekezdése). Végül, az egyes létesítményrészek vonatkozásában kapott eredmények összege képezi a létesítmény számára előzetesen ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek éves összmennyiségét (lásd: a 2011/278 határozat 10. cikkének (7) bekezdése).

54 A 2011/278 határozat 9. cikkének (4) és (5) bekezdése értelmében a hő-referenciaérték vagy a tüzelőanyag–referenciaérték szerinti létesítményrészek múltbeli tevékenységi szintjét a villamosenergia-termeléshez felhasznált mérhető hő vagy tüzelőanyagok mennyiségét figyelmen kívül hagyva határozzák meg.

55 Lásd: a jelen indítvány 88–98. pontja.

kaphassanak villamosenergia-termelői minősítést, amelyek „elsősorban a nyilvános villamosenergia-hálózatokba szállít[anak]”[56]. Az, hogy az ily módon javasolt módosítás nem valósult meg, véleményem szerint további jele annak, hogy az ExxonMobil által képviselt álláspont ellentétes a jogalkotó szándékával.

87. A fentieket figyelembe véve azt a következtetést vonom le, hogy a 2003/87 irányelv 3. cikkének u) pontja értelmében vett „villamosenergia-termelő” fogalom magában foglalja az olyan, a jelen alapügyben szereplőhöz hasonló létesítményt, amelyik 2005. január 1-je után csekély mértékben értékesítette az elsősorban az ezen irányelv I. mellékletében nem szereplő termék gyártására irányuló tevékenységéhez a tüzelőanyagok égetésére irányuló tevékenysége keretében saját maga által termelt villamos energiát a közcélú hálózat számára.

D. A „villamosenergia-termelői” minőségnek a kibocsátási egységek ingyenes kiosztásával kapcsolatos vonatkozásai (második kérdés)

88. A második kérdést arra az esetre terjesztették a Bíróság elé, ha ez utóbbi a javaslatomnak megfelelően a 2003/87 irányelv 3. cikke u) pontjának olyan értelmezését fogadja el, amely szerint az olyan létesítmény, mint amilyen az alapügyben szerepel, villamosenergia-termelőnek minősül. A kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy a 2011/278 határozat 3. cikkének c) pontja értelmében az ilyen létesítmény részesülhet-e mégis ingyenes kiosztásban az általa előállított, és olyan tevékenységhez felhasznált hőre vonatkozóan, amely nem villamosenergia-termelésre irányul, és amely nem tartozik a 2003/87 irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében és (4) bekezdésében foglalt, a jelen ügyben nem releváns esetekbe.

89. E bíróság kétségei annak köszönhetők, hogy a 2011/278 határozat 3. cikkének c) pontja a „hő-referenciaérték szerinti létesítményrész” minőséget attól a feltételtől teszi függővé, hogy a termelt hőt nem villamos energia előállítására használják, de nem zárja ki általános módon azt, hogy a villamos energiát termelő létesítményen belül jöjjön létre ilyen létesítményrész. Másként kifejezve, noha e rendelkezés megtiltja kibocsátási egységek ingyenes kiosztását villamosenergia-*termeléshez* előállított hő vonatkozásában, nem határozza meg, hogy a villamosenergia-*termelők* által egyéb célra előállított hő milyen mértékben van kizárva e kiosztásból.

90. Véleményem szerint a 2003/87 irányelv 10a. cikkének és a 2011/278 határozat 3. cikke c) pontjának nyelvtani, rendszertani és teleológiai értelmezéséből az következik, hogy a második kérdésre nemleges választ kell adni.

91. E tekintetben egyfelől a 2003/87 irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése a hulladékgázokból előállított villamos energia kivételével megtiltja a kibocsátási egységeknek a villamosenergia-*termelésre vonatkozó* ingyenes kiosztását. A jelen ügyben az ExxonMobil nem állítja, hogy a létesítmény villamosenergia-termelése után kibocsátási egységek ingyenes kiosztására volna jogosult.

56 Az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottságnak a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság 2008. október 15-i jelentéséhez (A6–0406/2008. sz. parlamenti dokumentum, 105. o.) csatolt véleménye, 22. módosítás. Ez a módosítás a következő indokolást tartalmazta: „[…] Az állami villamosenergia-termelőkön kívül minden iparág számára meg kell őrizni azt a lehetőséget, hogy üzemeltethessék azon saját energiatermelő létesítményeiket, amelyekbe már beruháztak. […] A saját célra termelőt – a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 1996. december 19-i 96/92/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv fogalommeghatározása szerint »villamos energiát alapvetően saját használatra termelő természetes, vagy jogi személyt« – nem kellene kizárni a szabad kiosztásból”.

92. Ráadásul másfelől ezen irányelv 10a. cikkének (3) bekezdése megállapítja azt a szabályt, amely szerint az e cikk (4) és (8) bekezdésében említett eseteken kívül nem részesülhetnek ingyenes kiosztásban a villamosenergia-*termelők*.[57] Az említett cikk (4) bekezdése a távfűtés és nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés céljából folytatott hőtermelésről vagy hűtési szolgáltatásokról szól.[58]

93. Amint azt a Bíróság már megállapította, a 2003/87 irányelv 10a. cikkének (4) bekezdése tehát eltér az e cikk (3) bekezdésében meghatározott főszabálytól, amely szerint a villamosenergia-termelők nem részesülhetnek ingyenes kibocsátási egységekben.[59] Ennélfogva ez utóbbiak főszabály szerint nem csak a villamosenergia-termelési tevékenységük vonatkozásában nem jogosultak ingyenes kibocsátási egységekre, hanem adott esetben, az ExxonMobil és a német kormány állításaival ellentétben a hőtermelési tevékenységük alapján sem. Kizárólag az ezen irányelv 10a. cikkének (4) és (8) bekezdésében foglalt esetek indokolhatják a villamosenergia-termelők által előállított hő vonatkozásában kibocsátási egységek ingyenes kiosztását.

94. Az ezzel ellentétes értelmezés megfosztaná hatékony érvényesülésétől a 2003/87 irányelv 10a. cikkének (3) bekezdését, mivel már ezen irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése kizárja a villamosenergia-termelés vonatkozásában a kibocsátási egységek ingyenes kiosztását, függetlenül attól, hogy az a létesítmény, amelyik ezt a tevékenységet végzi, villamosenergia-termelői minőséggel rendelkezik-e, vagy sem.

95. Az általam javasolt megközelítés megfelel annak az e cikk (3) bekezdése által kitűzött célnak is, amely a villamosenergia-termelők esetén a kizárólag árverés útján történő értékesítés elvének a 2013-as évtől kezdődő megvalósítására irányul. A fentiekben előadottaknak megfelelően, miután azt az elvet fokozatosan a többi létesítményre is ki kell terjeszteni, indokoltnak látom a lehetséges ingyenes kiosztásokat korlátozó rendelkezések tág értelmezését.[60]

96. Ráadásul emlékeztetek arra, hogy a jogalkotó széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkezett a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszerének megalkotása terén.[61] Véleményem szerint nem lépte túl ennek a határait, amikor úgy döntött, hogy az említett elvet kezdetben kizárólag a villamosenergia-termelőkre alkalmazza, akiket objektív és a kitűzött célok szempontjából megfelelő kritériumok alapján határozott meg. Mérlegelési jogköre keretében a jogalkotó a más hőtermelőkkel fennálló verseny torzulásának elkerülése érdekében[62] gondoskodott arról, hogy lehetővé tegye a villamosenergia-termelők számára, hogy az általuk bizonyos, a fokozott energiahatékonyság ösztönzésére irányuló körülmények között előállított hőmennyiség után ingyenes kibocsátási egységeket vehessenek igénybe.[63]

57 2003/87 irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése és (3) bekezdése az ezen irányelv 10c. cikkében meghatározott esetekben is lehetővé teszi az ingyenes kiosztást. Ez a rendelkezés felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy bizonyos esetekben ingyenes kibocsátási egységeket osszanak ki a villamosenergia-termelés korszerűsítéséről szóló projektek számára. Amint azt a Bizottság hangsúlyozta, Németország nem szerepel azon tagállamok között, amelyek ezt a kivételt választhatják. Lásd: a Bizottság 2017. február 1-i jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az európai szén–dioxid-piac működéséről, COM(2017) 48 final, 17. o.

58 A 2003/87 irányelv 10a. cikkének (8) bekezdése a CO_2 elkülönítésére és tárolására irányuló egyes projektekkel, valamint a megújuló energiával kapcsolatos innovatív technológiák demonstrációs projektjeivel foglalkozott.

59 2016. április 28-i Borealis Polyolefine és társai ítélet (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 és C-391/14–C-393/14, EU:C:2016:311, 66. pont).

60 Lásd: a jelen indítvány 69. pontja.

61 Lásd: a jelen indítvány 76. pontja.

62 A 2009/29 irányelv (19) preambulumbekezdése értelmében: „[a] verseny torzulásának megakadályozása érdekében a villamosenergia-termelők a távfűtésre és távhűtésre, illetve […] nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelési rendszerekben előállított hőre és hűtésre vonatkozóan ingyenes kiosztásban részesülhetnek akkor, ha a más ágazatok létesítményei által előállított ilyen hőre vonatkozóan ingyenes kiosztásra kerül sor”.

63 Lásd: a bizottsági javaslat, 9. és 27. o. Lásd még: a 2004/8 irányelv 1. cikke, valamint (1) és (5) preambulumbekezdése.

97. A 2003/87 irányelv 10a. cikke (3) bekezdésének ezen értelmezése nem vonható kétségbe a 2011/278 határozat 3. cikkének c) pontja alapján. Amint azt a Bizottság kifejtette, az e határozat által képviselt végrehajtási intézkedés és az ezen irányelv 10a. cikkében szereplő hatáskör-átruházó rendelkezések között fennálló jogszabályi hierarchiára [64] tekintettel az említett határozat 3. cikkének c) pontját lehetőség szerint az említett irányelv 10a. cikkének (3) bekezdésével összhangban kell értelmezni. [65]

98. Az ilyen összeegyeztethető értelmezés azt feltételezi, hogy a 2011/278 határozat 3. cikkének c) pontja csak akkor teszi lehetővé kibocsátásoknak egy hő-referenciaérték szerinti létesítményrészhez való hozzárendelését, vagy az ennek megfelelő kibocsátási egységeknek egy villamosenergia-termelőnek minősített létesítményen belüli ingyenes kiosztását, ha a 2003/87 irányelv 10a. cikkének (3) bekezdése engedélyezi az ilyen kiosztást, vagyis az e cikk (4) és (8) bekezdésében meghatározott esetekben. [66]

99. Tekintettel az első és második kérdésre általam javasolt válaszokra, szükségtelen a harmadik és negyedik kérdés megválaszolása, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróság csak arra az esetre fogalmazott meg, ha a Bíróság által az első és második kérdésre adandó válasz szerint a létesítmény részesülhet ingyenes kibocsátási egységekből az általa termelt hő vonatkozásában.

E. A meghozandó ítélet joghatásainak időbeli korlátozásáról

100. Az ExxonMobil azt kéri a Bíróságtól, hogy időben korlátozza ítéletének joghatásait abban az esetben, ha a második kérdésre az általam javasolt választ adja.

101. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az olyan ítélet joghatásainak időbeli korlátozása, amelyben a Bíróság előzetes döntéshozatal címén az uniós jog valamely rendelkezését értelmezi, kivételes intézkedésnek minősül, amelyhez két alapvető feltételnek kell teljesülnie, nevezetesen az érdekeltek jóhiszeműségének és a súlyos zavarok veszélyének. [67] A Bíróság ezt a megoldást „csak világosan meghatározott körülmények között alkalmazta, abban az esetben, amikor az érvényes és hatályos szabályozás alapján jóhiszeműen létesített jogviszonyok nagy száma miatt súlyos gazdasági következmények felmerülésének kockázata állt fenn, és úgy tűnt, hogy a magánszemélyeket és a nemzeti hatóságokat az [uniós rendelkezések] hatályát illető objektív és jelentős bizonytalanság az [uniós szabályozásnak] meg nem felelő magatartásra indította, és e bizonytalansághoz esetleg maguk a tagállamok vagy a Bizottság magatartása is hozzájárult” [68].

102. A jelen ügyben az ExxonMobil nem terjesztett elő semmilyen konkrét bizonyítékot annak alátámasztására, hogy ezek a feltételek teljesültek.

103. Először is a súlyos gazdasági zavarok veszélyének fennállására vonatkozóan ez utóbbi csak annyit adott elő, hogy a német hatóságok 2013 óta jelentős számú villamosenergia-termelő létesítménynek osztottak ki ingyenesen kibocsátási egységeket a hőtermelésükre tekintettel. Nem szolgált pontosítással e létesítményekre és azon hátrányos következményekre vonatkozóan, amelyek e létesítményeket érik, ha a 2003/87 irányelv 10a. cikke (3) bekezdésének a fentiekben javasolt értelmezését fogadja el a Bíróság.

64 Lásd ebben az értelemben: 2018. február 28-i Trinseo Deutschland ítélet (C-577/16, EU:C:2018:127, 68. pont); 2018. május 17-i Evonik Degussa ítélet (C-229/17, EU:C:2018:323, 29. pont).

65 Lásd ebben az értelemben: 1993. június 24-i Dr Tretter ítélet (C-90/92, EU:C:1993:264, 11. pont); 2002. február 26-i Bizottság kontra Boehringer ítélet (C-32/00 P, EU:C:2002:119, 53. pont); 2012. július 19-i Pie Optiek ítélet (C-376/11, EU:C:2012:502, 34. pont).

66 A 2003/87 irányelv 10c. cikkének sérelme nélkül (lásd: a jelen indítvány 57. lábjegyzete)

67 Lásd többek között: 2017. október 19-i Paper Consult ítélet (C-101/16, EU:C:2017:775, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

68 Lásd többek között: 2001. szeptember 20-i Grzelczyk ítélet (C-184/99, EU:C:2001:458, 53. pont); 2017. október 19-i Paper Consult ítélet (C-101/16, EU:C:2017:775, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

104. Másodszor úgy látom, hogy ez az értelmezés egyértelműen következik e rendelkezés szövegéből, valamint a 2011/278 határozatnak az e rendelkezéssel összhangban értelmezett 3. cikke c) pontjának szövegéből. Egyebekben az ExxonMobil csak a német hatóságok által elfogadott eltérő értelmezésre hivatkozik annak megjelölése nélkül, hogy a Bizottság vagy más tagállamok magatartása mennyiben járult hozzá a 2003/87 irányelv 10a. cikk (3) bekezdésének hatályát illető objektív és jelentős bizonytalansághoz. E körülmények között nem áll fenn ilyen bizonytalanság, amely az uniós joggal ellentétes magatartások jóhiszemű megvalósítására ösztönzött volna.

105. Következésképpen a meghozandó ítélet joghatásainak időbeli korlátozására irányuló kérelem elutasítását javaslom.

V. Végkövetkeztetés

106. Az előző megállapításokat figyelembe véve azt javasolom a Bíróságnak, hogy a Verwaltungsgericht Berlin (berlini közigazgatási bíróság, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésre a következő választ adja:

1) A 2009. április 23-i 2009/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének u) pontját úgy kell értelmezni, hogy „villamosenergia-termelőnek” minősül az olyan létesítmény, amely a 2003/87 irányelv I. mellékletének 6. pontja szerinti „tüzelőanyag-berendezések 20 MW-ot meghaladó teljes bemenő hőteljesítménnyel” tevékenységet folytat, és egyidejűleg olyan terméket állít elő, amelynek előállítása nem tartozik az e melléklet szerinti egyéb tevékenységek közé, amennyiben e létesítmény 2005. január 1-jén vagy azt követően villamos energiát termelt elsősorban a saját szükségletei ellátására, és részben a közcélú villamos hálózatba ellenérték fejében történő átadásra.

2) A 2003/87 irányelv 10a. cikkének (3) bekezdését és a kibocsátási egységekre vonatkozó harmonizált ingyenes kiosztás uniós szintű átmeneti szabályainak a [2003/87] irányelv 10a. cikke értelmében történő meghatározásáról szóló, 2011. április 27-i 2011/278/EU bizottsági határozat 3. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az olyan létesítmény, amely ezen irányelv 3. cikkének u) pontja értelmében „villamosenergia-termelőnek” minősül, az általa termelt hőmennyiségre vonatkozóan csak az említett irányelv 10a. cikkének (4) és (8) bekezdésében meghatározott esetekben, és ugyanezen irányelv 10c. cikke alkalmazásának sérelme nélkül részesülhet az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek ingyenes kiosztásában.